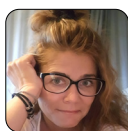

FOTO: ANNE-LY SUMRE

Eesliinil hooldustöötaja Elgi enda pärast ei pelga

Anne-Ly Sumre*kommunikatsioonijuht, Saue vallavalitsus*

Viimasel ajal on meie sõnavarasse tulnud militaarse maiguga sõna „eesliin“. Kasutame seda, rääkides inimestest, kes ei saa praegu kodus kaugtööd teha: meedikud, poemüüjad, lasteaiakasvatajad, politseinikud. Vähem räägitakse koduhooldustöötajatest.

Hooldustöötaja ameti igapäevaellu lubas korraks piiluda Elgi Sassi – naine, kes hoolitseb Nissi ja Kernu piirkonna eakate eest. Seda tööd on ta teinud üle 20 aasta

ja ikka rõõmuga.

„See, kuidas nad ootavad, ja kuidas isegi koer mind väraval ootab, teeb ju rõõmu,“ nendib Elgi.

Kas eesliinil töötades tunned hirmu ka koroonaviiruse ees?

Tegelikult enda pärast ei tunne. Vahel, kui uudistes näen midagi, eks siis hetkeks ikka tekib hirm. Elan koos oma 87-aastase südamehaige emaga, tema pärast on mure, et äkki viin ise viiruse koju. Meiega elab ka noorem põlvkond, just märtsikuus sündis lapselaps. Minia oli natuke mures küll.

Eks ma ise kannan kummikindaid ja maski, poes käies kohe kindlasti, see tundubki mulle kõige ohtlikum koht. Käte desinfitseerija on kogu aeg autos. Aga minu vanad ise elavad ju üksinda, väljas ei käi, kust nemad selle viiruse saaksidki. Pigem kannan haigemate juures ise maski, et neid hoida. Naeravad lõbusalt mu üle, kui mask näo ees tuppastun.

Hoolealused ise nagu seda viirust väga ei pelga. Nad on ikka täitsa rahulikud. Eks nad teavad, et nende aeg on nangunii tulemas. Õnneks ei ole nad ka kogu aeg ju arvutis ja selle info keskel.

Kui palju hooldatavaid sul praegu on ja millist abi nad saavad?

Minu piirkond on endised Nissi ja Kernu vallad, koos kolleegiga on meil siin 12 hooldatavat. Kaks on praegu haiglas. Koduhooldus on tasuline teenus, seetõttu käime mõne juures korra nädalas, mõne juures kolm. Saue vallas on hea see, et seda teenust saavad nüüd tellida ka lastega vana-inimesed, kelle järeltulijad elavad kaugemal või on niivõrd hõivatud, et ei saa hooldamas käia. Teenus on tasuta neile, kel ei ole lapsi ja kelle pension jääb alla 450 euro kuus.

Aga mis ma teen? Käin nende eest poes või kui mõnel on jaksu, siis viin ta poodi. Lund tuleb rookida, vett tuppastuua, ahjud kütta, koristada, arsti juures või surnuaial käia. Mõne viin kogudusemajja sauna ja teise juures, kes enam ei liigu, kütan ruumi

soojaks ning pesen kahe veekausi abil ta puhtaks. Enamasti elavad hooldatavad ju vanades, mugavusteta majades.

Aga teinekord tuleb muudki teha. Küsitakse, mida selga panna ja ükskord, kui mu 100-aastasele hoolealusele tuli ajakirjanik külla, keerasin prouale hommikul rullid pähe.

Kas sinu tulek on nende jaoks oodatud sündmus?

Oi, muidugi. Olen märganud, et eriti just meeste hulgas. Kui meil on kokkulepe, et tulen näiteks teispäeviti ja reedeti, siis on neil ilusti juuksed kammitud, habe põetud, pintsak seljas. Tõelised härrasmehed. Aga kui satud mõnel teisel päeval ette teatamata minema, on pilt hoopis teine. Eks nad tahavad ju suhelda.

Mulle väga meeldivad need vanad, kes jäävad lõpuni sellisteks, et lõövad end vahel ikka üles ja hoolitsevad enda eest. Tihti on nii, et vanemas eas on vastupidi, enam ei taheta end pesta ega sättida.

Kui mingil põhjusel hiljaks jään, näiteks läheb eelmise inimesega arsti juures kauem, siis nad hakkavad kohe muretsema. Ja mitte sellepärast, et nad teenust ei saa, vaid minu pärast. Et äkki on midagi juhtunud.

Mulle väga meeldivad need vanad, kes jäävad lõpuni sellisteks, et lõövad end vahel ikka üles ja hoolitsevad enda eest.

Aastaid tagasi, kui mobiile veel polnud igaühel taskus, siis jõudsin ühe hooldatava juurde mitu tundi hiljem. Ta oli päev läbi kõndinud ukse ja värava vahet, nii et murul oli juba rada sees. Pärast seda olen ikka proovinud teada anda, kui midagi muutub.

Nendel, kes jaksavad ise poodi minna, on

kord kuus oma kodust välja saamine tõeline sündmus. Hoiab neil vaimu üleval kogu ülejäanud kuu. Elavad kuskil küla servas, nädalate kaupa ei kohtu kellegagi. Ja siis näevad kasvõi autoaknast vanu tuttavaid ja nendivad, et kui ammu pole näinud ja vaat kui viletsaks on too jäänud. See on neile oluline.

Ütlesid, et nad tahavad ka hirmsasti suhelda. Mis siis jutuks tuleb?

Alguses tuleb lasta neil end tühjaks rääkida. Kõik, mida nad on vahepeal teinud ja mõelnud, kuidas perel läheb. Kui kuskil on mingi suurem teema üleval, siis küsivad. Nagu praegu see viiruski.

Nad tegelikult vaatavad üsna usinasti uudiseid ja kuulatakse ka üht keskpäevast Vikerraadio saadet, kus saab helistada ja küsimusi esitada. Ja kui midagi jääb kripeldama, siis küsivad minult üle. Üks proua ei lubanud mul kunagi saate kellaagadel tulla, see oli tähtis hetk tema päevas.

Kas töös on ka olnud selliseid hetki, et tahaks loobuda ja enam ei jaks?

Paar korda on olnud küll. Need on sellised hetked, kus olen tundnud, et minusse on ülekohtuselt suhtutud. Ikka ju teed natuke rohkem, kui paberi peal kästud. Olen oma pereliikmeid appi võtnud, et puid saagida või muid töid teha ja kui siis saad riiu kaela, et kõik on halvasti tehtud, võtab isu ära küll.

Eks vanainimese usalduse võitmine on üks keeruline asi.

Aga üldiselt olen ikka saanud kõigiga läbi. Ka omaste ja sugulastega. Vahel, kui näiteks surnuaiapühade ajal kalmistul käin, siis viin neile, kes juba läinud, ka lilleõie. Ja kui siis näen seal lapsi või sugulasi, kes veel aastaid hiljem tulevad ütlema, kui hea ma

nende vanaga olin – see teeb ikka hinge soojaks küll.

Oma töös näed ju hääbumist, surma. Kas see ei aja masendusse?

See on ju elu. Olen maal kasvanud, ise elanud koos vanavanematega, mitmed põlvkonnad koos, nüüdki elan koos emaga. Vanad inimesed on ju toredad. Mul oli oma vanavanematega väga lähedane suhe.

Jah, haigused võivad muuta. Just dementsus on raske, ja see, kui vanad hakkavad kahtlustama, et keegi neilt varastab või neile halba soovib. Siis peab oskama aru saada, et see on lihtsalt nende haigus. Ja mitte pahandada, kui tuleb iga kord puuriidast pilti teha, et näidata, ega naabrimees ole äkki salaja paari halgu võtnud.

Kuidas sa üldse selle töö peale sattusid?

See oli parkümmend aastat tagasi, aastatuhande alguses. Olin ise sel ajal kuidagi segaduses –lapsed suureks saanud, talus hakkasime loomadega kokku tõmbama. Kuidagi ei leidnud asu. Ja siis mu naabrimees, üheksakümnene härra, ei saanud enam ise hakkama ja tahtis mind omale hooldajaks. See oli aeg, mil sellist teenust alles hakati arendama. Alguses ikka kemplesin vastu, aga praegu olen naabrimehele takkajärgi väga tänulik.

Ta oli väga armas inimene. Natuke mu vanaisa moodi. Kui vahel juhtus, et endal oli midagi hinge peal, siis ta pani mu istuma ja nõudis, et kõik ära räägiksin. Ja mitu korda oli nii, et tema nõuanded osutusidki õigeks. Ma ei olnud aastaid autoga sõitnud, tema nahutas mu jälle rooli taha.

Aga sa olid siis ju päris noor naine? Kuidagi on selline mulje, et selle töö peale noored pigem ei lähe?

No mis noor see neljakümnene ikka on. Aga

see on õige küll, et enamasti on selles ametis ikka veidi vanemad inimesed. Eks vanainimese usalduse võitmine on üks keeruline asi. Maal veel eriti. Siin on oluline ka näiteks see, kes on kellega sugulane või tuttav.

Mina ise ei ole Nissi kandist pärit, aga mu mees on Ürjastest, kogu tema pere on siinkandis elanud juba aastast 1702. Seega oli minuga lihtsam. Kui teati, et olen Sassi Uno naine, siis võeti omaks.

Mulle tundub, et see praegune kriisiaeg on mitmed ametid ootamatult au sisse

tõusnud. Koroonakeerise kangelasteks on saanud meditsiinitöötajad, poemüüjad, ka sotsiaaltöötajad. Kas oled ka seda tajunud?

Jah, olen küll tegelikult. Suhtutakse tõesti kuidagi paremini, pakutakse abi ja poe juures hoitakse küll distantsti, aga ikka leitakse see hetk, et uurida, kuidas läheb.

Artikkel ilmus aprillis ka Saue valla lehes Saue Valdur.